

SODOBNA VPRAŠANJA MOTIVACIJE IN UČENJA ODRASLIH

(angl. *Current issues in adult learning and motivation*), Marko Radovan (ur.): Zbornik 7. andragoškega kolokvij, Andragoški center Slovenije, 2003

Pisci prispevkov v Zborniku kritično preučujejo dve temeljni vprašanji v izobraževanju odraslih, tj. *motivacijo* in *učenje*. Že zgolj zato, ker gre za temeljni vprašanji, imajo nekateri prispevki razmeroma veliko posploševalno vrednost. Avtorji zvečine postavijo tezo, nadaljujejo z antitezo in na koncu podajo sintezo svojega razmišljanja, oziroma odgovore ali odprejo vprašanja, ki bi jim v prihodnje veljalo posvetiti raziskovalno pozornost. Redkeje se zadovoljijo z deskripcijo zaznanih pojavov ali popisom primera. Velika večina prispevkov v celoti sledi ciljem kolokvija.

Prispevki različnih evropskih avtorjev – njihova zastopanost je dobra, saj prihajajo s severa, zahoda, vzhoda in juga Evrope – ter piscev iz Kanade in ZDA dajejo zanimiv pregled nekaterih osebnih in družbenih motivov za vključitev v izobraževanje odraslih. Posebej dragoceno je, da pisci pogosto opozarjajo na prepletenost in medsebojno učinkovanje enih in drugih, še posebej kadar gre za učna okolja, bodisi spontana ali ustvarjena. Mestoma gre tudi za diskusijo o razkoraku osebnih in družbenih, liberalnih, potrošniških vrednot ter o njihovem vplivu na odrasle in njihove motive

za izobraževanje. Posamezni pisci se implicitno ali eksplicitno sprašujejo, kako v neugodnih družbenih okoliščinah povečati motiviranost, denimo dokaj pasivnih študentov in odraslih. Zanimiva diskusija teče tudi na temo, kaj bolj vpliva na motivacijo za učenje in izobraževanje, osebne značilnosti ali okolje. Posamezna besedila se nananašajo na pomen vključitve v izobraževanje odraslih za posameznika in za njegovo samostojnost, ter za družbo v celoti. Obravnavajo pa tudi pomen osebnih motivov, osebnih značilnosti, osebnega učnega stila za vztrajanje v izobraževanju. Zbornik se umešča (1) v *koncept učenja in izobraževanja skozi vse življenje* in (2) v *koncept učenja in izobraževanja širom življenja* ali (nem. lebenslang in lebenswichtig, angl. lifelong in life-wide). Pisci se osredotočijo predvsem na skupino mladih, ne povsem odraslih, tj. skupino študentov, na skupine zaposlenih, med katerimi so najbolj zastopani učitelji. Tako spoznamo, da se v zadnjih letih pozornost, ki je bila prej namenjena motivaciji učencev, zdaj vse bolj premika k motivaciji učiteljev za učenje. Več prispevkov se dotika vprašanja starejših in njihove motiviranosti

za učenje v posameznih družbenih okoljih in še posebej vprašanja starejših in novih tehnologij. Žal gre večinoma le za mlade-stare, tiste, ki so z eno nogo še v poklicu in navadno nimajo več kot štirideset ali petdeset let, vse druge starostne skupine starejših odraslih pa so izpuščene, kar nas neizogibno navaja na razmišljanje o okrnjeni aplikaciji koncepta vseživljenjskega učenja in izobraževanja v praksi.

Znotraj koncepta *učenja širom življenja* pisci obravnavajo posamezna področja in vprašanja, pomembna za posameznika in družbo: denimo *učenje tujih jezikov, internacionalizacija izobraževanja, regionalizacija, dejavno državljanstvo*. Več prispevkov se dotika vprašanja novih tehnologij in njihove vloge v že uveljavljenih načinih učenja, denimo v *so-delevalnem učenju* ter o tem, kako tehnologija vpliva na motivacijo odraslih za učenje. Zaradi družbene razslojenosti nove tehnologije dosežejo le nekatere, zato je toliko pomembnejše, da že v začetnem izobraževanju postanemo e-učenci. Nove tehnologije naj bi bile bolj navzoče v izobraževanju odraslih, še posebej v tistih državah, kjer je to prav tako obsežno kot začetno izobraževanje. Poseben poudarek je na vplivu novih tehnologij na ustvarjanje spodbudnih učnih okolij.

Pogrešam prispevke s področja novih tehnologij in izobraževanja marginaliziranih družbenih skupin ali izobraževanja za prostovoljce. Te ciljne skupine niso ali pa so premalo zastopane in vendar je vprašanje njihove motiviranosti za izobraževanje in vpliva učnega okolja na njih ter vpliva družbenih okoliščin nanje področje preučevanja motivacije in učenja *par excellence*. Tudi sicer med obravnavanimi marginaliziranimi družbenimi skupinami srečamo le brezposelne, etnično manjšino in starše samohranilce. Zanimivo bi bilo odkrivati njihovo motivacijo za učenje in načine učenja.

Zbornik se posveti tudi različnim izobraževalnim in spremljajočim dejavnostim, denimo

svetovanju tako v formalnem kot neformalnem izobraževanju.

Pisci zbornika se ukvarjajo z vprašanjem motivacije tistih, ki izberejo posamezne načine učenja, kot so: *učenje na daljavo*, za katerega lahko pričakujemo, da se bo močno razširilo, *samostojno učenje* – tudi v podjetjih – in dileme, ki se v zvezi s tem odpirajo.

Vredno in zanimivo bi bilo odpreti še vprašanja motivacije odraslih za izobraževanje, tudi v povezavi s posameznimi kriznimi pojavi sodobne družbe.

Doc. dr. Dušana Findeisen

Pri tisku zbornika sta bili pomotoma izpuščeni imeni recenzentk, tj. avtorice tega prispevka in doc. dr. Nives Ličen, za kar se Andragoški center Slovenije iskreno opravičuje.